

Rättsligt uttalande om röjande och molntjänster

eSams juridiska expertgrupp har tagit fram detta rättsliga uttalande om behandlingen av sekretessreglerade uppgifter i samband med användningen av vissa typer av molntjänster.

Expertgruppens uttalande

Om sekretessreglerade uppgifter görs tekniskt tillgängliga för en tjänsteleverantör som till följd av ägarförhållanden eller annars är bunden av regler i ett annat land, enligt vilka tjänsteleverantören kan bli skyldig att överlämna information utan att internationell rättshjälp anlitas eller annan laglig grund föreligger enligt svensk rätt, får uppgifterna anses vara röjda. Anledningen är att det inte längre är osannolikt att uppgifterna kan komma att lämnas till utomstående.¹ Detsamma får anses gälla om redan ägarförhållanden eller geografisk placering av en tjänsteleverantörs tekniska hjälpmedel ger anledning att befara att mänskliga rättigheter (till exempel skyddet för privatlivet) eller det allmännas intressen (t.ex. rikets säkerhet) inte skulle säkerställas om svenska myndigheters data hade tillgängliggjorts.

Bakgrund

I ett rättsligt uttalande den 17 december 2015 (VER 2015-190) har eSams juridiska expertgrupp bedömt att uppgifter inte ska anses röjda i offentlighets- och sekretesslagens mening, trots att de gjorts tekniskt tillgängliga för en tjänsteleverantör, om tjänsteleverantören enligt avtal inte får ta del av eller vidarebefordra uppgifterna och omständigheterna i övrigt medför att det är osannolikt att detta ändå sker.

Det rättsliga uttalandet tog emellertid inte sikte på sådana molntjänster som erbjuds av företag som har servrar i olika länder så att informationen kan finnas sparad (speglad) i flera länder och snabbt kan flyttas mellan olika jurisdiktioner samt vara åtkomlig via nät. Internationell rättslig hjälp² är den väg en stat normalt har att gå enligt folkrätten för att få del av elektronisk bevisning från andra stater när det gäller innehåll i molnkonton och liknande.

Ett intensivt regelarbete pågår emellertid i många stater.³ Rättsläget är därför osäkert. Det förekommer att företag enligt den rättsordning som gäller i ett annat land är skyldiga att under vissa förhållanden lämna information till en myndighet i det landet utan att frågan

¹ Ett röjande kan även ske vid användning av molntjänster där leverantören enligt avtalet t.ex. tillhandahåller support- eller utvecklings-tjänster som förutsätter att leverantören får tillgång till information som gjorts tillgänglig i tjänsten.

² Det innebär att den stat som behöver information som finns på en server i en annan stat måste begära hjälp av den andra statens myndigheter för att få ut informationen, trots att detta kan medföra avsevärd tidsutdräkt.

³ Se SOU 2017:100 s. 362 och s. 369 ff., där regler föreslås för s.k. undersökning på distans och utvidgning av reglerna om editionsföreläggande så att detta tvångsmedel kan användas.

hanteras genom internationellt samarbete mellan berörda länder, se t.ex. den reglering som innebär att amerikanska myndigheter ska ges tillgång även till data som lagras utomlands och att amerikanska tjänsteleverantörer av det skälet inte kan vägra att lämna ut sådana data. Sekretessreglerade uppgifter kan enligt denna reglering komma att lämnas ut även om själva lagringen sker inom EU:s gränser. Enligt eSams juridiska expertgrupp får sekretessreglerade uppgifter anses bli röjda om de lämnas till ett företag som omfattas av en förpliktelse av beskrivet slag.

Det finns dessutom företag som erbjuder molntjänster där ägarförhållandena eller den geografiska placeringen av de tekniska hjälpmedlen är sådana att det finns skäl att ifrågasätta skyddet för mänskliga rättigheter, bland annat skyddet för privatlivet, eller skyddet för det allmännas intressen, t.ex. skyddet för rikets säkerhet. Även här bör enligt eSams juridiska expertgrupp en försiktig bedömning göras. Ger omständigheterna anledning att befara att mänskliga rättigheter eller nationens intressen inte skulle säkerställas om svenska myndigheters data hade tillgängliggjorts får dessa uppgifter anses vara röjda eftersom det inte längre är osannolikt att de lämnas till utomstående.

En annan bedömning kan visserligen inte uteslutas för det fall att ett röjande hindras genom kryptering av tillräcklig – och när så krävs godkänd⁴ – kvalitet eller av andra åtgärder med samma verkan. I praktiken har det emellertid visat sig inte kunna verifieras att överenskomna åtgärder verkligen genomförs och att krypteringsmekanismer som används ger tillräckligt skydd.

Detta rättsliga uttalande har beslutats av eSams rättsliga expertgrupp⁵ efter föredragning av Per Furberg.

/Johan Bålman

⁴ För viss information krävs kryptosystem som godkänts av Försvarsmakten, se 13 § Säkerhetsskyddsförordning (1996:633).

⁵ Ledamöter i expertgruppen är Eva Maria Broberg Lennartsson, Johan Bålman, Małgorzata Drewniak, Per Furberg, Gustaf Johnssén, Jan Sjösten, Linn Kempe, Gunnar Svensson, Mikael Westberg, Staffan Wikell, Christina Wikström och Tomas Öhrn. Adjungerade ledamöter i expertgruppen är Veronica Eckerby och Nils Fjelkegård. Adjungerade ledamöter står inte formellt bakom uttalandet.